

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh druhý

Napsala: Dana Komínková

Ilustrovala: Věra Tomisová

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh druhý

Text pohádek: Dana Komínková

Ilustrace: Věra Tomisová

Text pohádek a ilustrace vznikly v rámci projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost č. CZ.1.07/1.3.48/02.0006 „Voda v životě člověka - vzdělávání pro zaměstnance mateřských a základních škol“.

Příjemce: České vysoké učení technické v Praze

©Dana Komínková, 2013

©Věra Tomisová, 2013

©ČVUT v Praze, 2013

ISBN 978-80-01-05466-6

O ŠPINAVÉ KAPCE, KTERÁ CHTĚLA VYHRÁT ZÁVODY V SURFOVÁNÍ

Jednou jsem tak seděla u řeky, no nevybrala jsem si moc pěkné místo, protože kousek ode mě do řeky vedla velká trubka, z které vytékala ne zrovna moc čistá voda. Teda spíš byla velmi špinavá a ke své původní průzračné modré barvě měla asi tak daleko, jako je z Prahy do New Yorku.

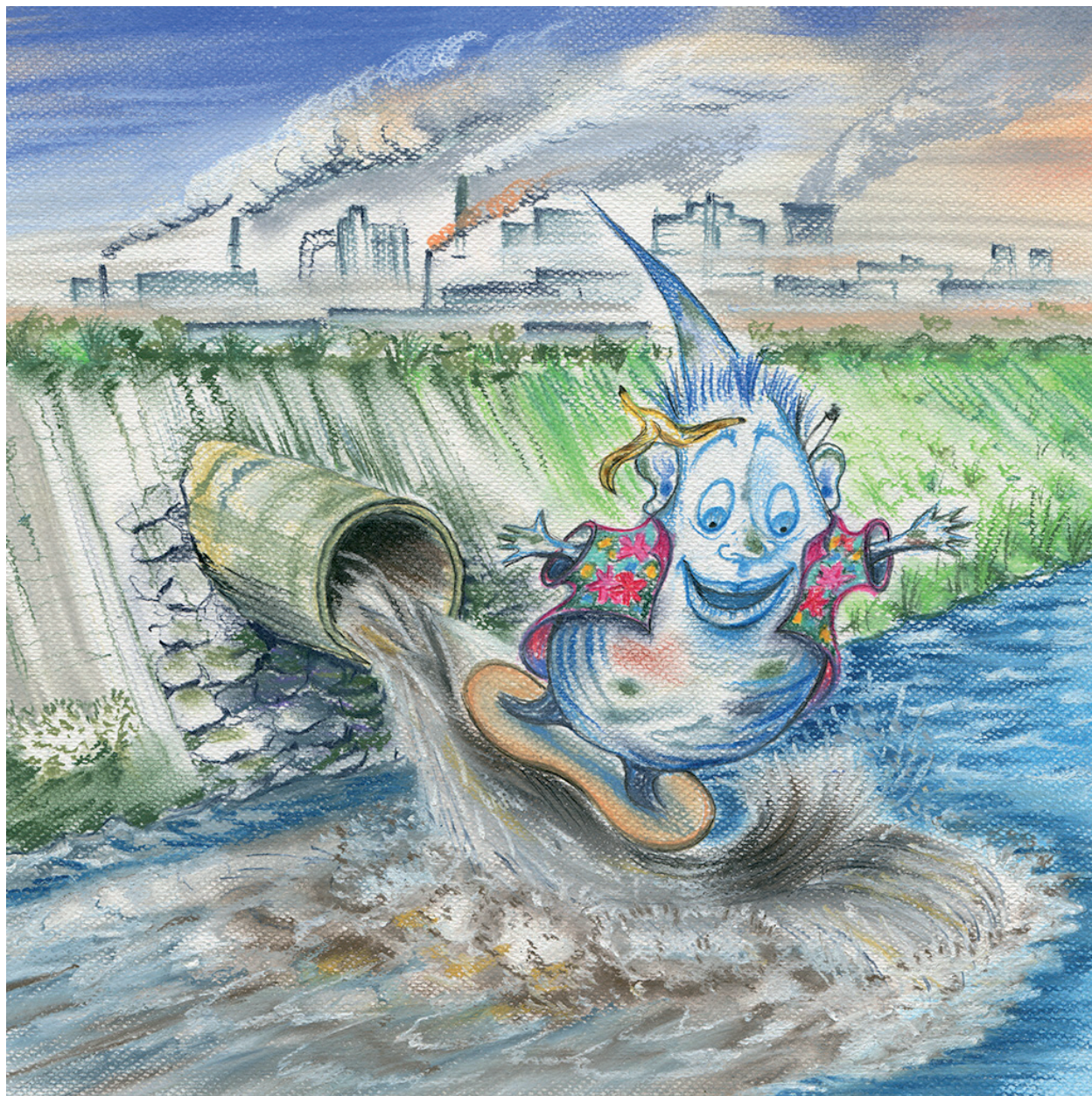
Najednou se ozval obrovský rámus a z trubky vylétla kapka na surfovacím prkně. No ono to nebylo skutečné surfovací prkno, jen kousek klacíčku, ale kapka na něm jela jak rodilý Havajec. Přestože to byla ta nejšpinavější kapka v celém širokém okolí, měla na své umazané tvářičce šťastný výraz.

„Jo, to bylo super, to si musím dát ještě jednou,“ radostně vykřikla kapka. Když mě spatřila, zavolala na mě: „Aloha!“ (to je havajsky ahoj) a hned seskočila ze svého prkna a řítila se ke mně. „Aloha, jmenuji se Šmudlík a trénuji tady na světový pohár surfářů,“ povídá kapka. „Taky tady čekáš na vlnu?“ pokračoval Šmudlík.

Zakroutila jsem hlavou: „Nečekám na vlnu, já tady jen tak sedím a koukám do vody a dívím se, jak jsou kapky z té trubky špinavé“.

Jen řeknu špinavé, Šmudlík se přes všechnu špínu co na sobě má, rozzáří. „To já rád, když jsem špinavý. Proto jsem také přijel do města. Lidé umí vodu tak krásně ušpinit, no to je prostě úžasné. U nás doma jsou všechny kapky čistouchké, ale tady je to nádhera. I když ze začátku to nebylo úplně ono, ale teď už jsem na to přišel, jak být krásně špinavý a trénovat tady na světový pohár a nebát se, že mě někdo vyčistí.“

Překvapeně koukám, protože jsem se ještě nikdy nesetkala s vodní kapkou, která by chtěla být špinavá. Všechny jsou čistotné a některé až úzkostlivě dbají, aby zářily jako ten nejkrásnější drahokam. Šmudlík, to ale bylo něco jiného. Za jedním uchem měl slupku od brambory, za druhým nedokouřenou cigaretu a na bříšku obrovský mastný flek, to jak si ráno plácnul chleba s máslem na košili. K tomu všemu měl ještě na hlavičce místo klobouku duhovou pěnu,

to jak strčil hlavu někde do motoru auta. I přes všechnu tu špínu, nebo spíše právě kvůli ní, jsem musela ocenit jeho vzhled, protože byl skutečně výjimečný.

Šmudlíka mé ocenění velmi potěšilo. Odložil prkno a přisedl si ke mně. Trošku páchnul, až jsem si musela přidržet nos, ale on to vzal, jako že jeho kolínská je pro můj lidský nos příliš silná. Ještě že se neurazil. Koukám na něj a najednou jsem dostala nápad, a říkám: „Šmudlíku, mohl bys mi vyprávět, jak ses sem dostal?“

Šmudlík okamžitě přitakává: „Jasně kámo, že jsi to ty, tak přeruším trénink, ale jenom na chvilku. Povím ti o sobě, ale musíš mi slíbit, že o mně napíšeš. To víš, jako začínající surfařská hvězda potřebuji reklamu.“

Já jsem byl výjimečný už od narození. Zatímco všechny kapky, se neustále blýskaly, já jsem vždycky skočil do té největší bahnité louže v okolí a pěkně jsem se v ní vyválel. Moje maminka se na mě zlobila a říkala: „Šmudlíku, nešlapej do té louže“, tak jsem ji poslechl. Nešlápnul jsem do ní, ale přímo jsem do ní skočil po hlavě. Bahničko v ní bylo takové pěkně mazlavé a voňavé.

Jednoho dne mi maminka povídá: „Šmudlíku, takhle to dál nejde. Slyšela jsem, že lidé mají takové zařízení, kterému říkají čistírna a tam čistí špinavé kapky. Nezbyvá mi nic jiného, než tě poslat k lidem na vyčištění. Zabal si raneček a s příštím deštěm pojedíš k lidem.“

Tvářil jsem se na maminku, že nechci k lidem, ale moc jsem se těšil, protože jsem slyšel, že lidé umí vodu a kapičky v ní báječně umazat. Připravil jsem si raneček a nasedl do prvního deště. Jenže po chvíli cesty se ukázalo, že jsem si spletl směr a místo do čistírny špinavých kapek jsem dopadl do velké vodní nádrže, které se říká přehrada, a kde byla samá čistá voda. Chtěl jsem z ní utéct, ale něco mě popadlo a už jsem letěl potrubím. Najednou mě někdo posypal nějakým divným práškem a já byl samá mydlinka. Všechno okolo mě bublalo a špína ze mě začala mizet. A co horšího! Najednou jsem byl v takovém velkém bazénu a ostatní kapky se na mě tlačily, až jsem se ocitla v nějaké hromadě písku. Vypadalo to jako pískoviště, ale plné vody. A zrníčka písku se na mne tlačila ještě víc než kapičky, až na mně nezůstal ani kousíček špíny. Přišel jsem i o košilku,

kterou mi maminka dala na cestu. A už nás to s ostatními kapičkami neslo dál přímo do potrubí, kde na nás svítilo takové divné světlo. Jedna kapka mi vysvětlila, že to je prý proto, abychom vydržely dlouho čisté. A ještě říkala, že se jí jednou stalo, že na ni sypali lidé prášek, kterému říkali chlór, a že pak divně voněla. Lidé ale byli moc spokojeni, že bude dlouho čistá. A když jsme prošli tím, co nevím, jak se to jmenuje, ale já tomu říkám kosmetický salón, tak jsem se najednou ocitl v obrovské uzavřené kulaté nádrži, kde byla spousta čistých kapek a úplná tma. A představ si to, dokonce i já jsem byl, fujtajbl, čistý. Jen do dneška nevím, co se to se mnou dělo.

Začala jsem se smát: „Šmudlíku, ty jsi ale popleta, ty jsi spadl do nádrže, kde se bere voda pro lidi na pití, mytí a vaření a ta musí být čistá jako ta nejčistší kapka. Proto tě potrubí popadlo a odvedlo do úpravny pitné vody, kde se voda upravuje až je tak čistá, že ji lidé mohou pít.“

Šmudlík se popadl za hlavu: „No to mě podrž! Tak na tohle si musím dát jednu jízdu. Počkej tady, já se vykutálím tamhle tou špi-

navou strouhou až ke kanálu, kde chytím vlnu pro své prkno a za chvíli jsem zase zpět.“

Jak se Šmudlík dostal do vodojemu a z vodojemu do kohoutku

Nakonec to trvalo o něco déle, protože Šmudlík těch vln chytil hned několik za sebou. Když se dostatečně vyřádil, přišel, sedl si vedle mě a povídá: „Můžeš mi, prosím, vysvětlit, co to byla ta kulatá věc a k čemu slouží?“

Přemýšlím, co může asi Šmudlík myslet velkou kulatou věcí. Míč to asi nebude, jak by se dostal Šmudlík z potrubí do míče? Jak tak přemýšlím, tak v dálce vidím velikou kouli, která stojí na dlouhé noze. A pak mi to došlo: „Aha, ty myslíš vodojem! To je místo, kde lidé upravenou vodu uchovávají a když ji pak potřebují, tak ji odtud pošlou potrubím do domů a bytů.“

Šmudlík se zamyslel: „Jak že jsi říkala, že se to jmenuje, vodo..., co?“

„Vodojem,“ odpovídám mu.

„Aha, tak to jsem teda nikdy neslyšel a doufám, že už se tam nikdy nedostanu. Bylo tam na mě moc čisto.“

Šmudlík pokračoval ve vyprávění, co se s ním dál dělo.

Takže v tom vodojemu, jsem byl jen krátce, ale i to mi stačilo. Hrozně jsem se tam nudil. Vše bylo tak čisté, že jsem se bál sáhnout i sám na sebe, abych se neumazal. A pak najednou koukám, že se některé kapky začaly hýbat. Tak jsem se k nim rychle přidal, abych byl co nejdříve z tohoto divného a čistého místa pryč. Najednou jsem se ocitnul v takovém dlouhém a úzkém tunelu, který se čím dál tím víc zužoval, a všechny kapky se v něm tlačily a hnaly se ke světlu, které bylo na jeho konci. Když jsem se konečně k tomu světlu dostal, tak koukám a on tam byl sešup dolů, hotový vodopád. Ale konečně to alespoň začalo být dobrodružné.

Říkám mu: „Počkej Šmudlíku! Zpomal! Nevím, o jakém vodopádu to mluvíš a o jakém tunelu.“

Šmudlík se zarazí a říká: „No přeci ten vodopád, co vytéká z takového zahnutého tunelu.“

Vodopád a vytéká ze zahnutého tunelu? Přemýšlím. Pak mi to najednou došlo, až se musím klepnout do čela, že mě to nenapadlo dřív. Tunelem myslí Šmudlík vodovod a ohnutým tunelem myslí vodovodní kohoutek, ze kterého voda vytéká. A skutečně, pro malou kapku jako je Šmudlík, se to může jevit jako Niagarský vodopád.

„Ale teď se drž,“ říká Šmudlík, „protože teď začíná jít do tuhého. Jak jsem vylétnul z toho vodopádu, tak koukám a tam je nějaká ru-ka, která drží skleničku a chytá do ní všechny kapky, co skáčou z toho kohoutku. Měl jsem jediné štěstí, že jsem se sklouznul na vlně, té děsivé sklenici jsem se vyhnul a už jsem si to namířil rovnou k nejbližší díře, které, myslím, říkáte výlevka. No to ti bylo tak napínavé, že se ještě dneska při vzpomínce třesu. Víš co, já půjdu zahnat tu vzpomínku čekáním na vlnu, to abych nevyšel z formy. Ty tady zatím pěkně počkej a zapiš všechno, co jsem ti řekl, ať mi můžeš udělat tu reklamu před světovým pohárem surfování kapek.“

Jak se Šmudlík z kanálu dostal až do řeky a naučil se surfovat

Za chvílku se Šmudlík zase vrátil, na košilce mu přibyla další mastná skvrna. Jen dosedl, pokračoval ve vyprávění.

Jakmile jsem vlétnul do té výlevky, tak to začalo být fakt super. Okolo mě bylo všechno špinavé. Jak jsem se vzdaloval od výlevky, tak voda začala pěkně vonět. Teda většina kapek říkala, že to hrozně páchne, ale mě to vonělo jako ten nejkrásnější parfém na světě. Pak jsem zase jel nějakým potrubím se spoustou špinavých kapek, které naříkaly a pořád si stěžovaly, že je lidé umazali a že jsou moc špinavé. Říkala jsi, že tomu potrubí říkáte vodovod? Tak jsem jel tímhle vodovodem...

„Počkej Šmudlíku,“ přerušuji jeho kvapné vyprávění. „Ne každé potrubí je vodovod. To potrubí, kterým jsi jel potom, co jsi vlétl jako super kapka do výlevky, není vodovod. Tomu my lidé říkáme kanalizace nebo také stoka. Tudy teče voda, kterou jsme umazali a posíláme ji tím potrubím na čistírnu odpadních vod, kde ji potom vyčistíme, aby mohla zase vtéct do řeky a moc ji neušpinila.“

„Jo čistírna, to jsem zaslechl a viděl jsem to napsané na jedné křižovatce, na kterou jsem se dostal, když hodně přšelo. Byla tam šipka směr čistírna odpadních vod a druhá šipka byla do řeky. Přečetl jsem si to a hned jsem si řekl, že já přeci nejsem žádný odpad, natožpak odpadní voda, aby mě někdo hnál do nějaké čistírny. Na té křižovatce stál kontrolor, který prohlížel všechny kapky a ty super špinavé posílal do čistírny a ty méně špinavé do řeky. Že prý se mohou umýt tam. Sice jsem byl nejšpinavější, ale podařilo se mi proklouznout, když byla zrovna velká tlačenice, a už jsem jel tím kanálem do řeky. Když jsem se blížil ke konci toho kanálu, tak jsem slyšel hrozný hukot. Nerad to říkám, ale já jsem se začal trochu bát. Raději jsem si chytil jeden klacíček, co okolo mě plul, a naskočil jsem na něj. Najednou jsem si vzpomněl, jak jsem viděl obrázky surfařů, jak stojí na prkně a sjíždějí vlny. V tom momentě jsem pochopil, že já jsem se narodil, abych se stal nejlepším surfařem světa. Postavil jsem se na své prkno a už jsem brázdil vlnu a v saltu vyskočil ven z potrubí. Všechny kapky na mne obdivně koukaly a tleskaly

mi. Tak jsem vyskočil na břeh a poprosil vítr, aby mě odnesl zpátky k tomu potrubí, znovu jsem si chytil vlnu a sjel ji na svém surfu.“

Hrdě mi ukazuje klacíček od nanuku, na kterém jezdí, a hned se staví na nožičky a volá na vítr: „Můžeš mě, prosím, opět poponést k mé trubce,“ a už je se svým prknem nesen větrem ke svému nástupnímu místu, kde vždy čeká na vlnu. Tím nástupním místem je mřížka kanálu, ze které vždy na svou vlnu skočí. Jak tak letí, tak na mne volá: „Počkej tady na mne, musím si zase trochu zatrénovat, závody jsou už brzo.“

Sedím tedy na břehu a trpělivě čekám. Jsem moc zvědavá, jak bude Šmudlíkův příběh pokračovat. Ze samého čekání se mi začala klížit víčka, až jsem usnula.

Jak se Šmudlík vypravil do čistírny

Nevím ani jak dlouho jsem spala, když v tom mě probudí tichý pláč. Šmudlík sedí vedle mne, v ruce drží nějaký dopis a po tvářičkách se mu kutálejí slzy jako hrachy. Hned se ho ptám, co se děje. Šmudlík nic neříká, jen mi s pláčem podává dopis, který drží

v ruce. Začínám číst, a hle, to není jen tak nějaký dopis, je to pozvánka na Světový pohár surfařů.

Nechápavě koukám na Šmudlíka a říkám mu: „No to je skvělé, vždyť to jsi přeci vždycky chtěl.“

„No jo,“ říká Šmudlík, „ale čti dál.“

Čtu dál a nejdnou chápu, proč Šmudlík nařiká. Na konci pozvánky je napsáno, že podmínkou účasti ve světovém poháru je dokonalá čistota všech účastníků. To proto, že závod se koná v čistých vodách Tichého oceánu u břehů ostrova Havaj.

No nazdar! To je teda nadělení! Vždyť Šmudlík je tou nejšpinavější kapkou, kterou jsem v celém svém životě viděla. Přemýšlím, jak Šmudlíkovi pomoci. A pak se ho ptám: „Šmudlíku, co jsi ochotný pro účast na takovém závodě udělat?“

Šmudlík se ani chvilíčku nerozmýšlel a hned vyhrknul: „Úplně všechno! Vždyť to je můj životní sen stát se světovým kapičkovým šampionem v surfování.“

Hned se ho tedy ptám: „A jsi ochotný zbavit se i všech těch fleků a špíny, které na sobě máš a stát se čistou kapkou?“

„No budu to dělat nerad, to víš image je image, ale pro účast v tomto závodě udělám úplně všechno“.

Víte děti, co to znamená image? Poproste nějakého dospěláka, ať vám to vysvětlí.

Koukám na nešťastného Šmudlíka a říkám mu: „No já bych měla jeden nápad, jak by ses mohl stát čistou kapkou.“

Šmudlík se celý rozzářil: „No tak už mě nenapínej, co mám udělat?“

„Pamatuješ si ještě na tu křižovatku, kde jsi proklouzl kolem kontrolora? Tak je třeba, aby ses na ni vrátil. Tentokrát ale nepůjdeš směrem řeka, ale směrem čistírna odpadních vod. Víš, teď už ti to můžu říct, ale ty jsi tak moc špinavý, že jsi opravdu to, co mi lidé označujeme jako voda odpadní.“

Šmudlík se zarazil: „To jsem opravdu tak strašně špinavý? Mně bylo divné, proč už se se mnou nikdo nechtěl kamarádit a každý si ucpával nos, když jsem se k němu přiblížil.“

„Šmudlíku, máš obrovské štěstí. Tady ve městě je ta nejmodernější čistírna na světě a ta z tebe zase může udělat zářivě čistou

kapku. Musíš mi ale slíbit jednu věc, že se nebudeš snažit z čistírny utéct. Musíš jí projít celou, jinak by ses nevyčistil dost a nepustili by tě na závody. Ale abys věděl, do čeho jdeš, tak si teď tady na chvíli sedni a já ti povím, co tě v čistírně čeká.“

„Když se dostaneš na čistírnu odpadních vod, někdy se jí říká ČOVka, tak jako první uvidíš něco, co se podobá mříži. Někomu to může připomínat hustý a špatně postavený žebřík. Nenech se vystrašit, nejsou to žádné mříže a čistírna není vězení. Tomu, co uvidíš, se říká česle, které odstraňují plovoucí nečistoty. Na nich odložíš svůj špinavý batůžek. Ale Šmudlíku, ne že se budeš chtít svést s batůžkem do kontejneru na odpadky. To tě nesmí ani napadnout. Tam by ses nevyčistil a zle by se ti vedlo. Až projdeš přes česle, dostaneš se do nádrže, kde budeš muset ze všech svých kapsiček vysypat štěrk a písek. Také tam budeš muset nechat všechny mastné skvrny, které máš na košilce. Nemusíš se bát, bude to prima a uvidíš, jak lehce se ti pak bude plavat. V další velké nádrži k tobě připlave spousta malých organismů. Říká se jim bakterie. Ty ti pomohou se umýt, abys byl zase o něco čistější. Všechnu špínu, která

na tobě je, snědí, aby mohly růst. Nesmíš je zlobit, nebo tě kousnou do ucha,“ škádlím Šmudlíka, který má očička navrch hlavy.

Říká mi: „Počkej! Zastav, já si to nebudu všechno pamatovat a už jsem z toho celý unavený a to jsem ještě nikam nevyrazil.“

„Víš co, Šmudlíku, už jsi ušel velký kus cesty v čistírně a teď si můžeš odpočinout. Potom, budeme pokračovat.“ Jen jsem to dořekla, tak Šmudlík usnul.

Jak jel Šmudlík na Havaj

Když se Šmudlík probudil, byl celý netrpělivý, aby se dozvěděl, co dál se s ním bude v čistírně dít.

„Ještě jsem ti zapomněla říct, že v té nádrži s bakteriemi bude bublat vzduch. To proto, aby měly bakterie co dýchat. Tebe to bude moc příjemně šimrat. Až budeš opouštět bakterie, tak jim nezapomeň hezky poděkovat, protože ti pomohou stát se čistějším. Některé bakterie jsou zvědavé, tak s tebou půjdou do další nádrže jako takové bahničko. Ty je ale musíš poslat zpět, protože by umřely hlady, tam už pro ně není už nic k jídlu. Tomu bahničku se říká kal a

když už v něm jsou samé přejedené bakterie, tak se používá k výrobě tepla a elektřiny. V této poslední nádrží se od tebe oddělí poslední nečistoty. Až z ní vyplaveš ven, budeš se lesknout jako ta nejkrásnější kapička vody.“

Šmudlík pozorně poslouchal a netrpělivě poposedával. „Už je to všechno, už můžu jít? To víš, závody se blíží, tak abych to všechno stihnul.“

Než Šmudlík vyrazil na cestu do čistírny, tak jsme se ještě domluvili, že u mě nechá své surfařské prkno a za čistírnou na něj počkám.

Zatímco Šmudlík byl v čistírně odpadních vod, já jsem se dala do čištění jeho surfovacího prkna. Nejdříve jsem ho odmastila a vydrhla. Pak jsem se rozhodla, že mu prkno pěkně nabarvím a namaluji mu na něj obrovskou vlnu, aby měl radost. Když už jsem s tím byla hotová, vydala jsem se na cestu k čistírně odpadních vod, kde jsem se měla se Šmudlíkem setkat. Jaké mě tam čekalo překvapení! Za čistírnou stála ta nejčistší kapička vody, kterou jsem kdy viděla, a z daleka na mě volala a smála se.

„Tady, to jsem já Šmudlík. Jsem připravený na závod a je mi moc dobře, když jsem tak čistý. Jé, to by maminka měla radost, že jsem se polepšil.“ Najednou se, ale zarazil a říká: „Ale já nevím, jak se na ten závod dostanu. Já jsem se ve škole moc neučil a nevím, kde je Tichý oceán a ta Havaj a kudy mám cestovat.“

No to je teda problém, co budeme dělat?

Šmudlík tak posmutněl, že si ani nevšiml, jak jsem mu vyčistila a pomalovala jeho surfovací prkno.

Chvíli jsme tak oba seděli, když tu někdo zazpíval, takovým jemným hláskem: „Mohu vám nějak pomoci?“ Před námi se začal točit Větríček a povídá nám: „Já už vás dlouho pozoruji a jsem moc rád, že Šmudlík přišel na to, že je lepší být čistou vodou a ne ušpiněnou. A protože mi zrovna začínají prázdniny a moc rád se kamarádím s kapičkami vody, tak bych vám chtěl pomoci. Šmudlíka na závody odvezu.“

Šmudlík se zaradoval. „Jak pojedeme?“ hned se ptal Větríčka.

Ten se usmál a řekl: „To nech na mně. To je takové větrné kouzlo. Než se naděješ, budeme tam.“

Šmudlík začal radostně poskakovat a konečně si všiml svého opraveného prkna. Celý se rozzářil a ptal se mě: „To je pro mne? No tak na takovém prkně určitě vyhrají všechny závody.“

Větríček se uklonil a řekl: „Ale už je čas opravdu jít, ať to stihneme, přece jenom je to dlouhé putování.“

Rozloučila jsem se s nimi, popřála jim šťastnou cestu a Šmudlíkovi ještě hodně úspěchů a tu nejlepší vlnu. Pak mi najednou zmizeli z očí. Nevím, jaké kouzlo Větríček použil, ale z dálky se ke mně ještě neslo: „Děkuji a určitě ti pošlu pohled“.

Seděla jsem na břehu a bylo mi tak trochu smutno, protože už jsem se Šmudlíkem opravdu skamarádila. Na druhou stranu jsem ale byla moc ráda, že se mu jeho sen splní a bude moci soutěžit na světovém poháru v surfování. Hlavně jsem však měla radost, že Šmudlík pochopil, že je dobře, když je čistou kapkou vody a že být čistý má i velké výhody.

Za pár týdnů doma otvírám schránku, a co v ní nevidím - pohled z Havaje, na kterém bylo napsáno: „Krásný pozdrav z Havaje posílá

Šmudlík a Větríček. P.S. Jsem světovým šampiónem. Závod jsem vyhrál a ještě k tomu se na mě přijela podívat moje maminka.“

Měla jsem z toho ohromnou radost a doufala jsem, že se Šmudlíkovi bude dobře dařit a třeba se někdy spolu zase potkáme.

Na shledanou Šmudlíku!

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh druhý

Text pohádek:	Dana Komínková
Ilustrace:	Věra Tomisová
Vydalo:	České vysoké učení technické v Praze
Zpracovala:	Fakulta stavební Thákurova 7, 166 29 Praha 6 +420 2 2435 5412
Tisk:	Bílý slon s.r.o. Škroupova 11, 301 00 Plzeň
Počet stran:	26
Náklad:	1000 ks
Vydání:	první
ISBN:	978-80-01-05466-6